

فرهنگ سرای غدیر این روزها
با اجرای تئاتر مذهبی «از کربلا تا شام» همراه شده است

بانوان تعزیه خوان

گروه «سلما» ۲۷ بانوی جوان هستند که در کنار آموختن درس های تفسیر و اخلاق مکتبی تعزیه هم کار می کنند. گونه ای از نمایش که همیشه مردها آن را اجرای کنند و اینبار این بانوان توانستند به شکل متفاوتی یعنی بدون حضور حتی یک مرد تعزیه اجرا کنند. این نمایش مذهبی اکنون در مکتب، حسینیه و فرهنگسراها توسط آن ها روی صحنه می رود. نخستین تجربه کار گروه سلما به ۴ سال قبل برمی گردد. زمانی که الهام فکور از استادان حوزوی مشهد تصمیم به برگزاری تئاتر مذهبی گرفت. او بعد از عملیاتی کردن صحنه خیمه سوزان ظهر عاشورا که مردها نقش اول آن را داشتند، به کارگیری زنان در این تئاتر مذهبی را کلید زد. تئاتری که بعد از اجرای نمایش «دیدار ملک» و «چادر خاکی» این روزها با عنوان تعزیه «از شام تا کربلا» به نمایش گذاشته شده است. حال، تعزیه «از شام تا کربلا» با اجرای این زنان از ابتدای محرم امسال تاکنون ۱۰ بار روی صحنه رفته است. عجیب هم نیست اگر بگوییم آن ها را هنگام اجرا در فرهنگسرای غدیر دیدیم و اجرایشان به چشمان بهتر از خیلی از تعزیه های خیابانی آمد.

آماده شد چند اجرا برای سپاه صورت گرفت. سپاه هم استقبال کرد و قرار شد چند جلسه دیگر هم برایشان اجرا کنیم.

او می افزاید: تنها چیزی که ما را محدود می کرد برای اجرای تعزیه در بین مردان، روضه خوانی با صدای زنانه بود. به همین دلیل یکی از صداگذاران صدا و سیما به همراهی گروهش روی تمام شخصیت ها، به جز حضرت زینب (س) و حضرت رقیه (س)، صدای مرد را در استودیو ضبط کرد که در نمایش ها از آن ها استفاده می شود. آن طور که او می گوید قبل از آنکه بازیگران لباس مردانه تنشان کنند، با روسری و ملافه از زیر لباس های اصلی، تنشانش پوشانده می شود تا زن بودنشان مشخص نشود.

«امام حسین (ع) و حضرت زینب (س) هوای گروه را دارند
فهیمة حسینی همچون سایر اعضای گروه معتقد است اگر گروه سلما با تمام مشکلات تاکنون از هم نپاشیده است به این دلیل است که امام حسین (ع) و حضرت زینب (س) هوای آن ها را داشته اند.

او حتی خاطره ای هم که نشان از همین موضوع دارد تعریف می کند و می گوید: در نمایش آیینی از کربلا تا شام، بعد از شهادت امام حسین (ع) وقتی یاران ایشان توسط یزیدی ها به اسارت گرفته می شوند، علاوه بر شلاق خوردن روی قلوب های سنگ و خارها کشیده می شوند. صحنه ای که ما هم آن را در نمایش خودمان به تصویر کشیده و بازی می کنیم. اما شاید برایتان جالب باشد که بگویم در تمام این مدت هنوز پیش نیامده خاری دست و پای بازیگران را بخراشد یا آزار دهد.

خانم فکور می گیرند با کمک او دیالوگ نویسی هم می کنند. به عنوان نمونه، بیشتر دیالوگ های نمایش از کربلا تا شام توسط بچه ها و از کتاب مقتل نامه خارج شده است.

«اجرای رایگان

فهیمة حسینی این روزها به عنوان یکی از اسرای واقعه عاشورا در نمایش «از کربلا تا شام» حضور دارد. متأهل است و عاشق کار برای امام حسین (ع). به خاطر همین است که تاکنون بند گرفتن دستمزد نبوده است. او می گوید: گروه سلما به جایی وابسته نیست. مستقل کار می کند، به خاطر همین هنوز به جایی نرسیده که درآمد داشته باشد.

او ادامه می دهد: به خاطر همین قضایا همه بچه های گروه تاکنون افتخاری اجرای نمایش ها را انجام داده اند. حتی در یک مورد که به آن ها ۴۰ هزار تومان پرداخت کردیم به خودمان برگرداندند. آن طور که او می گوید این گروه با هزینه کرد خود اعضا و چند خیر پیش می رود.

«تعزیه خوانی زنانه با صدای مردانه

تعزیه از کربلا تا شام امسال بعد از گرفتن مجوز از اداره فرهنگ و ارشاد مشهد، چندین بار روی صحنه رفته است. بیشتر هم برای بانوان اجرا شده، اما چندبار هم با درخواست سپاه برای عموم به نمایش درآمده است.

سنگینی با اشاره به این نحوه نمایش ها و موافقت اعضا برای اجرا در بین مردم، توضیح می دهد: گروه سلما کاملاً زنانه است و برای زنان نمایش اجرا می کند. با وجود این، وقتی نمایش از کربلا تا شام

آن طور که از صحبت های نسرين سنگینی، بازیگر نقش حضرت زینب (س) و روابط عمومی گروه پیدا است طرح همه نمایش ها و ایده اصلی را الهام فکور می دهد و با دیالوگ نویسی خود اعضا کامل می شود.

او در توضیح نحوه تشکیل این گروه و کارهایی که برای روی صحنه رفتن آماده می شود این طور می گوید: خانم فکور که این روزها کارگردانی نمایش نامه ها را برعهده دارد، نخستین بار با حضور بازیگران مرد، خیمه سوزان ظهر عاشورا در روستای فارمد مشهد را اجرای کرد. بعد از این اجرا به من و چندتن از دوستانم که سر کلاس های درس اخلاق و تفسیر او می نشستیم پیشنهاد تشکیل گروهی از بانوان را داد. گروهی کاملاً زنانه که بتواند تئاتر مذهبی اجرا کند.

او ادامه می دهد: این گروه از بین شاگردان خود فکور شکل گرفت. در قدم اول با کمک بچه ها دیالوگ های «دیدار ملک» تکمیل شد. این نمایش که آیه های قرآن را از صحنه های قیامت و جان دادن انسان ها به تصویر می کشید در چند مکتب، حسینیه و فرهنگسرای غدیر به اجرا درآمد. استقبال نسبتاً خوب باعث شد تا کار دوم هم آغاز شود.

آن طور که او می گوید کار دوم این گروه هم با عنوان «چادر خاکی» کلید می خورد که در آن تعداد بازیگران بیشتر می شود. این نمایش هم برای ترویج عفاف و حجاب با استقبال خوب حسینیه و مکتب ها مواجه می شود.

سنگینی این استقبال ها را به دیالوگ های شیرین و احساسی نمایش های گروه سلما ربط می دهد و می افزاید: بچه های گروه بعد از آنکه طرح را از

«گریه های که بند نمی آید

صحنه تاریک و روشن است. شمشیر روی شمشیر می خورد و یکی از یاران امام (ع) بر زمین می افتد. حمله اصلی شروع می شود. یزیدیان حمله می کنند. دوباره صدای شمشیر بلند می شود و بعد از چند ثانیه بزن بزن، صحنه و سالن لحظه ای سکوت را به خود می بیند. سر یاران بالای نیزه می رود. سر سالار شهیدان هم با فریاد بلند یزیدیان روی نیزه قرار می گیرد. همین جاست که سکوت با هق هق های فروخورده تماشاگران شکسته می شود.

گریه ها بند نمی آید و در میان صدای هق هق ها، زینب (س) سر حسین (ع) را به آغوش می کشد. حالا دیگر میان شیون اسرا، صدای شلاق یزیدیان هم بلند شده است؛ با مشت و لگد یاران امام (ع) را به سویی پرت می کنند و روی خارها می کشانند. دوباره صحنه تاریک می شود و حضرت زینب (س) با همراهانش به شام برده می شوند و...

این صحنه ها فقط بخش کوچکی از شبیه سازی است که زنان گروه «سلما» در قالب تعزیه به از واقعه عاشورا برای تماشاگران بانو ساخته اند. تماشاگرانی که بیشترشان با فضای تعزیه بیگانه نیستند و این اجرا را نسبت به آنچه در گذشته با بازیگری مردان دیده اند، با احساس تر می دانند.

«دیالوگ نویسی گروهی

از همان روزهای نخست که گروه سلما کارش را آغاز کرد، تمام اعضا می دانستند که این کار برای امام حسین (ع) و شناساندن بیشتر عاشورا و همچنین ائمه (ع) و زندگی آن هاست. از سر همین عشق، همه بدون چشم داشت پای کار آمدند.